

Føroya Landsskjalasavn - nýggj lóg

*Frágreiðing frá nevnd sett at gera
uppskot til nýggja lög um Føroya
Landsskjalasavn.*

INNIHALDSYVIRLIT

	Síða
1. <u>Samandráttur</u>	1
1.1 Setningur og arbeiðsgongd	1
1.2 Tørvur á nýggjari lóggávu	2
2. <u>Endamálið við at varðeita savnindi</u>	4
2.1 Skjalasøvn - ein fortreyt fyrir rættartrygdini	4
2.2 Skjalsøvn - ein kunningarkelda	4
2.3 Dagsins skjøl - morgindagsins søguligu heimildir	6
2.4 Nýggj tøkni innan fyrisiting og skrivstovuvirksemi	7
3. <u>Føroya Landsskjalsassavn</u>	8
3.1 Eitt stutt søguligt yvirlit	8
3.2 Søvn á Landsskjalsavninum	11
<u>Uppskot til løgtingslóg um Føroya Landsskjalsasavn</u>	13
<u>Viðmerkingar til einstakar fyri setningar</u>	24
Til bólk I	24
Til bólk II	24
Til bólk III	25
Til bólk IV	26
Til bólk V	30

Fylgiskjøl.

- Skjal 1: Aftale mellem Statsministeriet og Færøernes Landsstyre om statens arkivalier på Færøerne.
- Skjal 2: Søvn á Landsskjalsavninum.
- Skjal 3: Løgtingslóg um landsbókasavn v.m., 2.mai 1952.
- Skjal 4: Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um landsbókasavn v.m., 9.apríl 1964.

1. SAMANDRÁTTUR:

1. 1. Setningur og arbeiðsgonqd

Tann 4. august 1988 samtykti Landsstýrið at seta nevnd við tí setningi at gera uppskot til nýggja lög um Føroya Landsskjalasavn og virksemi tess. Nevndin fekk handan arbeiðssetning:

"at gera uppskot til lög um Føroya Landsskjalasavn við hesum endamáli:

1. At tryggja at skjøl hjá tí almenna verða varðveitt á tryggan og skilagóðan hátt, meðan tey enn eru í nýtslu hjá fyrisingini.
2. At varðveita tey skjøl, sum fyrisingin, lóggávuvaldið og dómsvaldið ikki nýta í dagliga virkseminum og soleiðis tryggja privat og almenn rættaráhugamál.
3. At varðveita og rökja tann søguliga og siðsøguliga mentunararv, sum skjølini umboða.
4. At granska hetta tilfar og veita granskiningini ta tænastu, sum sømir seg einum nútímans tjóðskjalasavni.
5. At tryggja at týðandi pappír, handrit og skjøl hjá privatum - einstaklingum eins og fyritøkum, verða varðveitt í landinum."

Í nevndina vórðu vald Johan Djurhuus, skrivstovustjóri, Inger Christiansen, fulltrúi og Jóannes Dalsgaard, landsskjalavørður, ið varð tilnevndur formaður av landstýrinum. Hjørdis Trónd, umsitingarleiðari á Lanskjalasavninum, varð somuleiðis av landstýrinum sett sum skrivari hjá arbeiðsnevndini.

Nevndin hevur havt 20 fundir og nevndin hevur kannað galldandi lóggávu á økinum, rættarreglur og skjalasavnslóggávuna í flestu grannalondum okkara. Eisini hevur nevndin kannað ta fyristingarligu siðvenju, sum er grundarlagið undir virksemi landsskjalasavnsins og

viðurskifti savnsins við stovnar og almenning.

1. 2. Tørvur á nýggjari lóggávu

Nevndin hevur gjøgnumgingið galdandi lóggávu og siðvenju í sambandi við virksemið hjá landsskjalasavninum og skjalagoymslum hjá almennum stovnum, og heldur nevndin tørv vera á nýggjari lóggávu. Hetta stendst fyrst og fremst av, at almenna fyrisingin er nógv vaksin, síðan lög um Føroya Landsbókasavn, ið eisini fevnir um landsskjalasavnið, varð samtykt í 1952. Eisini eru granskning og vísindi nógv ment síðan 1952. Harvið er tørvurin á atgeingi til kunningartilfar um føroysk viðurskifti nógv vaksin í hesum skeiði.

Tørvur er eisini á meira nágreiniligt reglum fyri dagliga rakstri landsskjalasavnins og fyri journalisering og arkivering hjá almennum stovnum. Av hesum orsökum er tað átroðkandi at skipa viðurskiftini millum landsskjalasavnið og almennu stovnarnar við formligum og skrivaðum reglum.

Í sambandi við, at landsstýrið og ríkismyndugleikarnir hava skrivað undir sáttmála um skjalasøvn danska statsins í Føroyum, verður eisini neyðugt við skrivaðum rættarreglum fyri avhendingum, eftirliti og atgeingi til nýtslu av skjølum.

Nevndin er samd um at mæla til uppskot til lögtingslög, ið nærri fastleggur endamál og skipan landsskjalasavnsins, viðurskifti landskjalasavnsins við almennu stovnarnar, atgeingi at skjalatilfari og viðurskiftini viðvíkjandi privatum skjølum.

Nevndin mælir í lógaruppskotinum til, eins og gjørt er í fleiri av grannalondum okkara, at lýsa skjalasøvnini sum part av menuntararvinum, ið eigur at verða varðveittur av kunningarligum, mentunarligum og rættarligum orsökum.

Eisini mælir nevndin til, at landsskjalasavníð skal hava eftirlit við skjalasøvnunum hjá almennum stovnum og annars ráðgeva teimum í spurningum um málsgerð (sagsdannelse) og í varðveisitingarspurningum sum heild, herundir hvussu teir best innrætta sínar skjalagoymslur. Víðari mælir nevndin til, at eisini skjøl hjá kommununum koma undir lög um landsskjalasavn og, at landskjalasavníð eigur at savna inn skjøl hjá privatum fyritøkum og einstaklingum.

Viðvíkjandi tørvinum á skrivaðum rættarreglum fyrir dagliga virksemi landsskjalasavnins, viðurskifti savnsins við lands- og ríkisstovnar v. m. mælir nevndin til, at hesi viðurskifti verða skipað við kunngerðum, reglugerðum og rundskrivum.

Spurningurin um atgeingi at savnindum, ið eru avhend landsskjalasavninum, er ein sera átroðkandi spurningur. Avtalan millum landsstýrið og stjórnina um, at savnindi hjá ríkisstovnum skulu avhendast landsskjalasavninum ger tað neyðugt, at somu atgeingireglur verða at galda í Føroyum sum í Danmark. Orsøkin til hetta er, at somu savnindi og einstók skjøl í ávisan mun eru at finna í sövnunum hjá bæði lands- og ríkisstovnum. Donsku reglurnar, soleiðis sum tær eru orðaðar í uppskoti til fólkatingslög um skjalasøvn, eru liberaliseraðar í mun til galdandi reglur. Sama mælir nevndin til at gera við føroysku reglurnar um atgeingi. Eins og gjørt er í danska lógaruppskotinum eru undantök gjørd, og fyrivarni tikan til tess at tryggja almenn áhugamál og til tess at verja privat viðurskifti hjá tí einstaka. Vist verður annars til viðmerkingarnar til bólk IV í lógaruppskotinum.

2. ENDAMÁLIÐ VIÐ AT VARÐVEITA SAVNINDI

2. 1. Skjalasøvn - ein fortreyt fyri rættartrygdini

Skjalasøvnini eru samfelagsins minni. Skjalassøvnini eru vorðin til sum ein partur av fyrisitingini gjøgnum óldir. Síðan ein miðsavnað ríkisfyrisiting spakuliga vaks fram frá 1600-talinum, hevur tað verið neyðugt at festa ikki bert lögir, men eisini fyrisitingarligar avgerðir, dómar og virksemi myndugleikanna á blað. Henda siðvenja, ið er galdandi fyri öll rættarsamfelög, hevur verið og er ein fortreyt fyri, at myndugleikarnir kunnu skjalprógvva síni rættindi og sínar avgerðir mótvægis vinnulívi og borgarum.

Henda siðvenja fyri eini skrivligari og skjalfestari fyrisiting er samstundis ein fortreyt fyri rættartrygd borgaranna ella v.ø.o. ein fyritreyt fyri, at borgarin til eina og hvørja tíð skal kunna skjalprógvva sín rætt mótvægis myndugleikunum og øðrum medborgarum.

2. 2. Skjalasøvn - ein kunningarkelda

Sum samfelagsgongdin hevur verið tey seinastu hundrað árini, er mongdin av skjølum, sum eru vorðin til í fyrositngarligum höpi, vaksin nögv. Henda gongd hevur eykent viðurskiftini í øllum nútímans samfelögum.

Tær upplýsingar, sum eru at finna í einum skjali ella einum savnindum, eru av einum ørvísi slagi ella náttúru enn tað, sum finnst í bókum ella bløðum. Eitt skjal verður sum oftast til sum liður í viðgerðini av einumhvørjum máli. Skjalið er vanliga partur av eini røð av skjølum, sum hvört sær kanska ikki eru so upplýsandi, men sum samlað kunnu siga nögv um eitt mál og um teir spurningar, ið málið snýr seg um, hvussu málið er íkomið sum heild, og hvussu tað er vorðið viðgjört. Skjalasøvn eru soleiðis keldur til kunningar, og upplýsingarnar liggja so at siga í tveimum lögum. Í fyrsta lagi er talan um tær upplýsingar, sum hvört einstakt skjal

goymir. Í øðrum lagi er talan um tann kunnleika, sum skjalasavnið sjálvt gevur um mál, málsviðgerð og grundarlagið undir einihvørji avgerð hjá lóggávuvaldi, fyrisiting ella dómsvaldi.

Men eitthvört skjalasavn hjá stovni er annað og meira enn ein liður í einihvørjari fyrisitingarligari málsviðgerð. Savnið er samstundis ein heimild hjá samtíðar og framtíðar granskumarum til so at siga öll slög av vísendum - tað veri seg búskaparlig, samfelagslig, náttúruvisindalig, sögulig ella siðsögulig vísindi. At varðeita skjøl hjá tí almenna er tí ikki bert góð og ábyrgdarfull fyrisitingarlig siðvenja - tað er eisini ein spurningur um mentunarpolitikk. Tað er hetta, hugsað verður um, tá tikið verður til, at dagsins savnindi eru framtíðarinnar heimildir.

Út frá hesum heldur nevndin, at tað er samfelagsins uppgáva at tryggja samtíð og eftirtíð so dygdargott og so væl umboðað heimildartilfar sum til ber. Tað hevur tí stóran mentanarligan týdning, at skjalasøvn hjá tí almenna eins væl og hjá privatum verða varðeitt og røkt á ein slíkan hátt, at tey eru atgeingilig og nýtilig so langt inn í framtíðina, sum til ber. Nevndin heldur tí, at varðeitsla av teimum skrivaðu heimildunum, sum skjalasøvnini goyma, eigur at verða javntsett við røkt og verju av øðrum mentanarvirðum sum t. d. fornminnum, bókmentum og list. Nevndin er sannførd um, at henda uppgáva, sum frá líður, fer at seta alt storrri krøv til varðeiting, skráseting og atgeingi, av tí at samfelagið er í støðugari menning og tí, at so nógvar broytingar eru hendar og framvegis fara at henda.

Nevdin skal eisini vísa á, at heimildartilfarið fyrir eftirtíðini kemur at geva eina skeiva mynd av viðurskiftunum frá eini og hvørjari tíð, um bert skjølini hjá almennum myndugleikum verða varðeitt og tryggjað fyrir eftirtíðina. Privata vinnulívið, einstaklingar og felagsskapir skapa

eisini stórar mongdir av skjølum á ymiskum miðlum. Hesi skjøl eru, eins og almenn skjøl, sera týðandi heimildir til nögv ymisk samfelagsviðurskifti, sum kanska ikki verða lýst í tí heimildartilfari, sum stavar frá almennum stovnum.

Av hesi orsök heldur nevndin tað vera eina sjálvsagda uppgávu hjá landsskjalasavninum at savna skjøl og handrit hjá privatum, men nevndin heldur tað ikki vera beint beinleiðis at áleggja privatum somu avhendingarskyldu, sum almennir stovnar hava. Heldur mælir nevndin til, at landskjalasavninum verður álagt at skráseta týðandi privatsøvn og tryggja, at tær upplýsingar, ið hesi søvn goyma, verða verandi í landinum.

2. 3. Dagsins skjøl - morgindagsins söguligu heimildir

Tað er nevnt frammanfyri, at tey skjøl, sum í dag verða til í fyrisitingini, eru at meta sum heimildir til mestsum öll viðurskifti á okkara dögum. Hetta merkir við øðrum orðum, at tað tilfar, sum verður goymt til eftirtíðina, verður varðveitt á ein slikan hátt, at tey eru nýtilig eisini eitt nú um 50 ella 100 ár. Við teimum stóru mongdum av skjølum í huga, sum ein nútímans fyrisiting skapar, er neyðugt við nágreniniligari skráseting av dagliga virkseminum hjá almennum stovnum og við yvirlitum yvir skjalagoymslurnar hjá teimum einstøku almennu stovnunum. Tað er við øðrum orðum neyðugt at hava eina fasta journaliserings- og skjalagoymsluætlan. Hesar skipanir eiga at vera so væl innrættaðar, at tær ikki bert eru eitt amboð hjá fyrisitingini í dag, men tær skulu eisini kunna nýtast av eftirtíðini - granskningini - sum leitingarlykil til skjalasavnið hjá hvørjum einstökum almennum stovni. Bert fáir almennir stovnar lúka hesar treytir í dag. Tað verður tí mælt til, at landsskjalasavnið, eins og líknandi stovnar í okkara grannalondum, skal verða ráðgevandi hjá almennum

stovnum í journal- og goymsluspurningum. Mælt verður eisini til, at landsskjalasavnið verður eftirlitsmyndugleiki við journalskipanum og skjalagoymslum stovnanna, meðan savnindini enn eru í varðveislu hjá viðkomandi stovni.

2.4. Nýggj tøknin innan fyrisiting og skrivstovuvirksemi

Nýggja tøknin innan fyrisiting og skrivstovuvirksemi verður stundum hildin at gera tørvin á skjalagoymslum minni. Tað verður eisini ført fram, at nýggja tøknin verður at føra til eina pappírsleysa fyrisiting. Royndir úr útheiminum vísa, at tað er beint tvørturímóti. Hóast EDV og ETV tøkni, magnetbond, skannarar og ymsisk slög av mikrofilmum og mikrokortum vinna alt meira fram innan almennu fyrisitingina, so veksur pappírsmongdin tilsvarandi. Hetta stendst av, at hóast alla nútímans tøkni, so hevur eingin miðil higartil kunnað avloyst útskriftir á pappíri av einumhvørjum slagi í vanligari fyrisitingarligari málsviðgerð.

Hinvegin er eingin ivi um, at nýggja tøknin lættir munandi um í øllum vanligum fyrisitingarligum arbeidi. Men, sum nevnt, vísa royndir í teimum londum, sum eru komin longst við sokallaðari "pappírsleysari" fyrisiting, at tørvurin á skjalagoymslum er minst líka stórur sum við vanligari fyrisiting av tí "gamla" slagnum.

Men nýggja tøknin skapar ein álvarsaman trupulleika í samband við, at upplýsingarnar einaferð í framtíðini skulu nýtast í øðrum samanhangi enn fyrisitngarligum - eitt nú við granskingsarendamáli. Her vísa royndirnar úr øðrum londum, at trupulleikar taka seg upp við tað, at tøknin sjálv broytist so skjótt, at eftir fáum ártíggjum eru tól ikki tøk, ið kunnu lesa tær upplýsingar, ið eru goymdar á teimum ymsu miðlunum. Hesi viðurskifti eru longu nú við at geva vísindinum um allan heim trupulleikar. Roynt verður á ymsan hátt at vinna á hesum trupulleikum, men best er at

fyribyrгja, at teir yvirhøvur stinga seg upp. Hetta kann verða gjort við, at onkur stovnur, aloftast ríkisskjalasavnið í viðkomandi landi, hevur myndugleika at áleggja almennum stovnum at varðveita sínar fyrisitingarligu upplýsingar á ein slíkan hátt, at hesar upplýsingar skulu kunna nýtast uttan serstaka tøkni - eisini leingi eftir, at avvarandi stovnar ikki hava brúk fyri teimum longur.

Tað skjalatilfar, sum verður til í fyrisitingini, skal við øðrum orðum kunna nýtast eisini tann dag, tað bert hevur soguligan ella annan vísindaligan áhuga. Lagt kann verða afturat, at tekniskt hevur hetta higartil borið til í teimum londum, sum hava lagt seg eftir at finna útvegir fyri varðveitslu av upplýsingum, sum í almennu fyrisitingini hava verið goymdar við nýggjari tøkni. Hetta hevur verið gjort við samráðingum millum avvarandi ríkisskjalasavn og stovnarnar, har funnið er fram til nýtiligar reglur og hóskandi tøkni.

3. FØROYA LANDSSKJALASAVN

3. 1. Eitt stutt soguligt yvirlit

Føroya Landsskjalasavn varð sett á stovn í 1932 og fyrsta savnið, ið varð lagt á goymslu har, var skjalasavn Føroya løgtings. Søga savnsins gongur tó í veruleikanum aftur til 1859, tá Leigubúðin í Tinganesi varð innrættað til skjalamgoymslu fyri landsins almennu skjøl. Her í Leigubúðini vórðu savnað skjølini hjá løgtingi, amtmanni, sorinskrivara, fúta o. ø.

Men um aldarmótið varð savnið skilt sundur aftur. Søvnini hjá teimum einstøku embætunum vórðu nú flutt til nýggju embætishúsini hjá donsku embætismonnunum, meðan onnur søvn, t. d. bøkur og skjøl hjá Kgl. Handlinum, vórðu send til

ríkisskjalasavnið í Keypmannahavn í varðveitlsu (depot). Yngri bøkur og skjøl lögtingsins vórðu flutt til amtmannshúsini av tí, at amtmaðurin um hetta mundið var avgreiðslustjóri hjá lögtinginum. Tær elstu tingbøkurnar vórðu fluttar á skrivstovu sorinskriverans.

Spurningurin varð eftir hetta, um bøkur og skjøl, sum ikki longur vóru í nýtslu hjá lögtingi og embætum - skjøl, sum nú mest høvdu søguligan og annan vísindaligan áhuga - skuldu verða send til Ríkisskjalasavnið í Keypmannahavn ella tey skuldu verða verandi í Føroyum. Hesin spurningur var frammri á lögtingi í 1904, tá bókasavnsmálið var til umrøðu. Undir hesari viðgerð mæltu fleiri tingmenn til, at hetta tilfar varð varðveitt í Føroyum í einum møguligum nýggjum bókasavnshúsum ella einum nýggjum tinghúsi. Tingmenn vóru samdir um tann mentunarliga týdning, sum bøkur og skjøl hins almenna í Føroyum høvdu. Teir hildu eisini, at tað fór at verða alt ov uttanhanda hjá fyrisiting og dómsvaldi, um stórir partar av almennu skjalasøvnunum vóru í varðveitslu uttanlanda. Teir vóru tí lítið hugaðir at lata hetta tilfar fara av landinum.

Síðan var spurningurin um skjølini hjá donsku embætismonnunum frammi aftur av og á - eitt nú í 1911, tá embætismenninir vórðu spurdir um støðu teirra til hendan spurning. Allir embætismenn mæltu frá, at savnindir vórðu send til Danmarkar. Teir mæltu í staðin til, at sett varð á stovn eitt alment skjalasavn í Føroyum. Í 1920 mælti Jóannes Paturson til, at játtaður varð peningur til at skipa og skráseta skjalasøvnini hjá ríkisstovnunum í Føroyum. Úrslitið av hesum gjørðist, at lögtingið samtykti at mæla ríkisstýrinum til at byggja hús til amtsbókasavn, landsskjalasavn og fornminnissavn. Lögtingið grundaði støðu sína á bæði mentunarlig og fyrisitingarlig sjónarmið. Tingið vildi varðveita tað søkuliga heimildartilfar, sum skjalasøvnini umboða í landinum sum ein part av føroyskum

mentunararvi. Men lögtingið helt enn sum áður, at tað eisini fór at verða alt ov óhøgligt hjá fyrising og dómsvaldi, at lata embætisskjølini verða í varðveislu í Danmark.

Málið varð eisini viðgjörd av donsku savnsmyndugleikunum, sum mæltu til, at skjalasavn varð sett á stovn í Føroyum. Síðan voru samráðingar í nokur ár millum lögting og ríkisstýri, og endaðu hesar samráðingar við, at samtykt varð at byggja nýggj hús til bókasavn, skjalasavn og fornminnissavn. Farið varð undir at byggja í 1928, og 1. juli 1932 varð "Færø Lands Arkiv" sett á stovn við skrivstovu, goymslu og lesistovu í nýggju bókasavnshúsunum á Debesartrøð. Savnið varð yvirtikið sum sermál í 1952 og skipað við lögtingslög nr. 31 frá 2. maj 1952 um landsbókasavn v.m..

Longu í 1940 voru húsini ov smá, og landsskjalasavnið noyddist at leiga høli til goymslur. Í 1960 keypti landsstýrið Müllerstrøð til savnsbygningar og í 1965 varð nýtt landsbóka- og skjalasavn detailprojekterað. Men hetta projekt fall á lögtingi í 1966 og landsbókasavnið varð bygt einsamalt.

Í 1972 var støðan vorðin tann, at Føroya Landsskjalasavn búleikaðist í 4 ymiskum bygningum í Tórshavn. Landstýrið avgjørði tá at flyta landsskjalasavnið í starvsstovuhúsini, ið voru í gerð á Debesartrøð. Í starvstovubygninginum fekk landsskjalasavnið høvuðsgoymslu, lesistovu og skrivstovuhøli, men framvegis var neyðugt at leiga goymsluhøli. Í áttatiárunum øktist hølistørvurin munandi, og mælti landstýrið tí á vári 1988 lögtinginum til at samtykkja lög um bygging av nýggjum landsskjalasavni. Hetta varð samtykt av lögtinginum (Ll. nr. 58 frá 5.juni 1988). Av tí at óvæntaðir trupulleikar tóku seg upp í sambandi við grundøkið, er byggingin ikki byrjað enn. Landsskjalasavnið búleikast tí framvegis í 4 ymiskum húsum.

3. 2. Søvn á landsskjalasavninum

Frammanfyri er greitt frá, hví tað av rættarligum og mentunarligum orsökum er umráðandi at varðveita skjøl hjá lóggávuvaldi, fyrisiting, dómsvaldi og privatum. Nevndin heldur tað vera rímiligt í sambandi við hesar almennu viðmerkingar stutt at greiða frá teimum søvnum, sum landsskjalasavnið goymir. Yvirlitið er lagt við sum skjal 2 og skal nevndin bert enda sínar almennu viðmerkingar við stutt at lýsa tey savnindi, ið eru til skjals á landsskjalasavninum.

Landsskjalasavnið goymir í dag handrit og savnindi, ið fevna um eitt út við 700 ára langt tíðarskeið. Elsta handritið stavar frá 1298 og yngstu savnindini eru frá 1986. Í vavi fevna søvnini á landsskjalasavninum um um leið 5000 hillametrar. Umframt savnindi frá almennum stovnum eru eisini bøkur og skjøl hjá privatum eitt nú vinnufyritøkum, yrkisfelögum og einstaklingum á landsskjalasavninum. Óll hesi søvn, savnindi og handrit eru ríkar heimildir til Føroya sögu og til at kalla óll viðurskifti Føroyum viðvíkjandi í fortíð og nútíð. Tað er sermerkt fyrir landsskjalasavnið, at tað, hóast savnið er landsstovnur, eisini fevnir um savnindi hjá ríkisstovnum í Føroyum. Fyri 1948, tá heimastýrslógin kom í gildi, var tað sjálvsagt, at stovnar ríkisins avhendu síni savnindi til landsskjalasavnið. Eftir 1948 helt henda siðvenja fram, hóast skjalasøvn í 1952 vórðu yvirtikin sum føroyskt sermál. Spurningurin, hvort tað var beint at lata skjøl hjá donskum ríkisstovnum í Føroyum varðveita á savni undir heimastýrinum, var so av og á havdur á lofti. Sæð frá einum føroyskum sjónarmiði kundi tað bert vera ein fyrimunur, at savnindi hjá ríkisstovnum voru í varðveislu hjá landskjalasavninum. Savnindi hjá donskum ríkisstovnum snúgva seg jú um føroysk viðurskifti og eru tey tí týdningarmiklar heimildir til Føroya sögu. Tað ráddi tí um at tryggja, at

hetta søguliga tilfar varð verðandi í Føroyum og varð henda trygd fingin til vega við avtaluni millum ríkisstýrið og landsstýrið frá 12. oktober 1990 um savnindi danske statsins í Føroyum. Sambært hesa avtalur skulu stovnar ríkisins í Føroyum avhenda síni savnindi til landsskjelasavnið eftir ávísum reglum. Fyri hesi savnindi galda tær til eina og hvørja tíð galdu donsku atgeingisreglurnar. Við avtaluni varð sostatt tryggjað, at virðismikið øguligt tilfar við uppruna í Føroyum, men annars er vorðið til í donsku fyrisingini í Føroyum, verður verandi í Føroyum. Avtalan um savnindi ríkismyndugleikana í Føroyum er enn ikki sett í gildi, tí hon hevur sum fortreyt, at somu reglur verða at galda fyri savnindi hjá landsstovnum, sum galda fyri savnindi hjá ríkisstovnum. Uppskot til løgtingslög um Føroya landsskjelasavn lýkur hesar treytir. Hetta merkir sostatt, at verður uppskotið samtykt verða øll savnindi hjá ríkismyndugleikum utan slike, sum stava frá stovnum undir verjuni, varðveitt í Føroyum. Avtalan er hjáløgd sum skjal nr. 1.

Søvnini á landsskjelasavninum eru skipað eftir altjóða grundregluni um uppruna (proveniensprincipið). Hetta merkir, at savnindini eru varðveitt og skipað eftir teimum stovnum, ið upprunaliga hava avhent tey til landsskjelasavnið. Eisini merkir hetta, at savnindi framvegis verða verðandi skipað eftir somu grundreglum, sum tey vóru skipað eftir, meðan tey enn vóru í nýtslu hjá viðkomandi stovni. Sí annars skjal 2, har sett er eitt yvirlit yvir teir stovnar, hvørs savnindi eru á landsskjelasavninum.

U p p s k o t

til

løgtingslög um Føroya Landsskjalasavn.

U p p s k o t

til

løgtingslög um Føroya Lands-skjalasavn.Bólkur I.
Endamál.

S 1. Skjalasövnini eru ein partur av mentunararvi lands-ins. Savnindi hjá almennum stovnum, samanber § 5, skulu goymast og varöveitast við tí í hyggju at síggja til rættin til og tørvin á upplýsing og gransking.

Stk. 2. Um savnindi ríkisins Føroyum viðvíkjandi verður landsstýrinum heimilað at gera avtalu við avvarðandi ríkismyndugleika.

S 2. Føroya Landsskjalasavn, hereftir nevnt landsskjalasavnið, skal savna, skipa, varöveita, lýsa og rökja tey skjøl, sum almennir stovnar avhenda til savnið.

Stk. 2. Viðvíkjandi savnindum hjá privatum verður víst til bólk V.

S 3. Landsskjalasavnið skal veita almennum stovnum, privatum og granskingini upplýs-

lagtingslov om Færøernes Landsarkiv.Kapitel I.
Formål.

S 1. Arkiverne er en del af landets kulturarv. De offentlige myndigheders arkivalier skal bevares og varetages med det for øje at tilgodese retten til og behovet for information og forskning.

Stk. 2. Om statens arkivalier vedrørende Færøerne bemyndiges landsstyret til at indgå aftale med vedkommende statsmyndighed.

S 2. Færøernes Landsarkiv, herefter benævnt landsarkivet, skal indsamle, ordne, bevare, beskrive og varetage det materiale, som de offentlige institutioner afleverer til arkivet.

Stk. 2. Vedrørende private arkivalier henvises til kapitel V.

S 3. Landsarkivet skal stille oplysninger fra sine samlinger til rådighed for

ingar frá sónnum sínum. Fyri hesar tænastur kann lands-skjalasavnið áseta gjald eftir reglum, sum landsstýrið góökennir.

Stk. 2. Landsskjalasavnið skal sjálvt ella í samstarvi við onnur inna granskning í tilknýti til savn tess.

offentlige institutioner, private og forskningen. For disse tjenesteydelser kan landsarkivet fastsætte vederlag efter regler, som landsstyret godkender.

Stk. 2. Landsarkivet skal alene eller i samarbejde med andre udføre forskning i tilknytning til sine samlinger.

Bólkur II.

Skipan.

S 4. Landsskjalasavnið er stovnur undir landsstýrinum undir leiðslu av einum lands-skjalavørði, sum landsstýrið setir.

Stk. 2. Landsstýrið ásetur gjøllari reglur fyri virksemi landsskjalasavnsins.

Kapitel II.

Organisation.

S 4. Landsarkivet er en institution under landsstyret under ledelse af en landsarkivar, som landsstyret ud-nævner.

Stk. 2. Landsstyret fast-sætter de nærmere regler for landsarkivets virksomhed.

Bólkur III.

Skjalasavn hjá almennum stovnum.

S 5. Heitið almennur stovnur, hereftir nevndur stovnur, fevnir um lögting og lands-stýri og stovnar teirra, kom-munur og felagskommunur og kommunalar eins og felags-kommunalar stovnar, stovnar við lögásettum einarætti, sjálvsognarstovnar og privatar stovnar, sum heilt

Kapitel III.

Offentlige institutions arkiver.

S 5. Betegnelsen offentlig institution, herefter benævnt institution, omfatter lag-tinget og landsstyret og deres institutioner, kommuner og fælleskommuner og kommunale samt fælleskommu-nale institutioner, institu-tioner med lovbestemt mono-pol, selvejende institutioner

ella fyrir meginpartin verða riknir fyrir almennan pening, ella sum rökja uppgávur vegna tað almenna.

§ 6. Heitið savnindi fevnir um skrivligt tilfar eins og öll onnur slög av tilfari, sum gevur upplýsing og er vorðið til ella fingið til vegar í sambandi við tænastuvirki hjá stovninum og hjá starvsfólki hansara. Fyri kort, tekningar og ætlanir, ljósmyndir, filmar og småfilmar, ljómfloður, ljóðbond, holkort, magnetbond, disklar og aðrar miðlar til at viðgera og goyma upplýsingar galda somu reglur sum fyrir savnindi annars, um tey eru partur av skjalasavninum hjá stovninum.

§ 7. Undir eftirliti av landsskjalasavninum hevur stovnurin ábyrgdina fyrir, at skjalasavnið verður bygt upp og forsvarliga varðveisst.

Stk. 2. Landsskjalasavnið er í skjalasavnsviðurskiftum ráðgevi hjá stovninum, eitt nú í spurningum um málsgerð, uppbygging av skjalasavni og gerð av yvirlitum yvir innihalдиð í skjalasøvnunum og í spurningum um vanlig

og private institutioner, som helt eller overvejende drives for offentlige midler, eller som varetager opgaver på det offentliges vegne.

§ 6. Betegnelsen arkivalier omfatter såvel skriftligt materiale som enhver anden art af materiale, der formidler information og er blevet til eller tilvejebragt i forbindelse med institutionens og dens medarbejdernes tjenstlige virke. For kort, tegninger og planer, fotografier, film og mikrofilm, grammofonplader, lydbånd, hulkort, magnetbånd, disketter og andre medier til behandling og opbevaring af data, gælder de samme regler som for de øvrige arkivalier, for så vidt de er en del af institutionens arkiv.

§ 7. Under tilsyn af landsarkivet har institutionen ansvaret for arkivdannelsen og for forsvarlig opbevaring af arkivet.

Stk. 2. Landsarkivet er i arkivanliggender institutionens konsulent, herunder i spørgsmål om sagsdannelse, arkivdannelse og udarbejdelse af fortegnelser over arkivernes indhold og i spørgsmål om almindelige opbevaringsfor-

goymsluviðurskifti á skjalasøvnunum.

Stk. 3. Landsskjaliasavníð hevur eftirlit við skjaliasøvnum stovnanna og ásetur reglur um skipan teirra.

Stk. 4. Ætlanir um nýggj skjalasavnshóli skulu verða lögð fyri landsskjaliasavníð til góðkenningar.

Stk. 5. Avhendingarskyldug savnindi kunnu bert verða beind burtur eftir reglum, sum landsstýrið ásetur.

S 8. Stovnarnir avhenda eftir reglum, sum landsskjaliasavníð ásetur, savnindi teirra til landsskjaliasavníð, tá savnindini eru 30 ára gomul, uttan so at landsskjaliasavníð ásetur aðrar freistir.

Stk. 2. Landsskjaliasavníð kann sleppa stovni undan at avhenda savnindi, sum javnan verða brúkt í dagliga arbeiðinum.

Stk. 3. Avhendingaskyldan fevnir ikki um savnindi, sum eru partur av vísindaligu søvnum stovnsins.

Stk. 4. Savnindi frá stovni, sum er avtikin, skulu beinan vegin verða avhend landsskjaliasavninum, uttan so at annar stovnur, sum yvirtekur málsóki avtikna stovnsins, skal brúka hesi savnindi.

hold i arkiverne.

Stk. 3. Landsarkivet fører tilsyn med institutionernes arkiver og fastsætter regler for deres ordning.

Stk. 4. Planer for nye arkivlokaler skal forelægges landsarkivet til godkendelse.

Stk. 5. Afleveringspligtige arkivalier må kun kasseres ifølge regler, som landsstyret fastsætter.

S 8. Institutionerne afleverer efter regler, som landsarkivet fastsætter, deres arkivalier til landsarkivet, når arkivalierne er 30 år gamle, medmindre landsarkivet fastsætter andre frister.

Stk. 2. Landsarkivet kan frigage en institution for aflevering af arkivalier, som til stadighed anvendes i det løbende arbejde.

Stk. 3. Afleveringspligten omfatter ikke arkivalier, som er en del af en institutions videnskabelige samlinger.

Stk. 4. Arkivalier fra en ophævet institution skal straks afleveres til landsarkivet, medmindre en anden institution, der overtager den ophævede institutions sagsområde, skal bruge disse

arkivalier.

S 9. Tá stovnur avhendir landsskjalasavninum savnindi, tekur landsskjalasavnið við ábyrgdini fyri forsvarligari goymslu og skipan av savnindunum.

S 10. Savnindi hjá stovni kunnu ikki verða keypt, seld ella latin á annan hátt.

Stk. 2. Eru savnindi hjá stovni komin á privatar hendur, skulu tey beinanvegin og utan viðurlag verða latin avvarðandi stovni ávikavist landsskjalasavninum aftur.

Stk. 3. Rættindi landsins til savnindi hjá stovnum verða ikki burturmist við avogning ella hevd.

S 9. Når en institution afleverer arkivalier til landsarkivet, overtager landsarkivet ansvaret for arkivalierenes forsvarlige opbevaring og ordning.

S 10. En institutions arkivalier kan ikke gøres til genstand for køb, salg eller anden overdragelse.

Stk. 2. Er en institutions arkivalier kommet i privat besiddelse, skal de straks og uden vederlag afleveres til vedkommende institution henholdsvis landsarkivet.

Stk. 3. Landets rettigheder til institutioners arkivalier kan ikke ophøre ved ekstinktion eller hævd.

Bólkur IV.

Atgeingi.

S 11. Óll hava atgeingi at savnseindum, sum stovnar hava avhent landsskjalasavninum, tá eindirnar eru 30 ára gamlar, sí tó §§ 12 og 13.

S 12. Stovnurin, ið avhendir, kann í samráð við landskjalasavnið áseta eina longri atgeingifreist enn 30 ár fyri savnseindir ella

Kapitel IV.

Tilgængelighed.

S 11. Arkivenheder, der hidrører fra myndigheder, og som er afleveret til landsarkivet, er tilgængelige for enhver, når de er 30 år gamle, jfr. dog §§ 12 og 13.

S 12. Den afleverende myndighed kan efter drøftelse med landsarkivet fastsætte en længere tilgængelighedsfrist end 30 år for arkivenheder

bólkar av hesum, um hetta er neyðugt til tess at tryggja serlig fyrilit fyri:

- 1) verju av skuldsettum, vitnum ella öðrum í agamálum,
- 2) búskaparligum áhugamálum hjá tí almenna, heruppií fremjan av vinnuvirksemi hjá tí almenna,
- 3) búskaparliga áhuganum hjá einstaklingum ella privatum virkjum í at verja upplýsingar um tøknilar skipanir ella arbeiðshættir ella upplýsingar um rakstrar- ella vinnuviður-skifti ella tilíkt ella
- 4) privatum og almennum áhugamálum, har serlig viðurskifti krevja, at mál verða hildin loynilig.

eller grupper af disse, hvis dette er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til:

- 1) sigtede, vidner eller andre i sager om disciplinær forfølging,
- 2) det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentliges forretningsvirksomhed,
- 3) enkeltpersoners eller private selskabers økonomiske interesse i at beskytte oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold eller lignende eller
- 4) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

§ 13. Atgeingifreistin er 80 ár fyri savnseindir ella bólkar av hesum, sum

- 1) innihalda upplýsingar um privat, heruppií búskaparlig viðurskifti hjá einstaklingum,
- 2) viðvíkja skráum, sum lögtingslög um evnisskráir hjá almennum myndugleikum fevnir um,
- 3) fevna um brævaskifti

§ 13. Tilgængelighedsfristen er 80 år for arkivenheder eller grupper af disse, der

- 1) indeholder oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold,
- 2) vedrører registre, der er omfattet af lagtingslov om offentlige myndigheders registre,
- 3) omfatter myndigheders

millum myndugleikar og serkön til nýtslu í rætt-armálum ella tá umhugsað verður, um rættarmál eigur at verða reist, ella

- 4) fevna um tilfar, ið verður útvegað sum grundarlag fyri gerð av almennum hag-tolum hjá Hagstovu Føroya.

Stk. 2. Stovnurin, ið av-hendir, kann, har viðurskift-ini tala fyri tí, í samráð við landsskjalasavnið áseta eina styttri ella longri at-geingifreist fyri savns-eindir, ið eru nevndar í stk. 1.

§ 14. Atgeingifreistin verður roknað frá tí ári, tá ein savnseind endar.

§ 15. Landsskjalasavnið kann í ávísum fórum loyva nýtslu av eini savnseind ella bólkum av hesum, áörenn atgeingi-freistin er úti, sí tó stk. 2-4.

Stk. 2. Loyvi eftir stk. 1 er treytað av, at avvarðandi stovnur hevur játtáð hesum, um

- 1) stovnurin, ið avhendir, hevur ásett eina longri atgeingifreist eftir § 12,
- 2) ein savnseind fevnir um tilfar av tí slagnum, sum er nevnt í § 13, stk. 1,

brevveksling med sag-kyndige til brug i rets-sager eller ved over-vejelse af, om retssag bør føres, eller

- 4) omfatter materiale, der tilvejebringes som grund-lag for udarbejdelse af offentlig statistik ved Hagstova Føroya.

Stk. 2. Den afleverende myndighed kan, hvor forhol-dene taler derfor, efter drøftelse med landsarkivet fastsætte en kortere eller længere tilgængelighedsfrist for arkivenheder, der er om-fattet af stk. 1.

§ 14. Tilgængelighedsfristen regnes fra en arkivenheds slutningsår.

§ 15. Landsarkivet kan i kon-krete tilfælde meddele tilladelse til benyttelse af en arkivenhed eller grupper af disse inden udløbet af tilgængelighedsfristen, jfr. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Det er en betingelse for at meddele tilladelse efter stk. 1, at vedkommende myndighed har givet sit sam-tykke hertil, når

- 1) den afleverende myndighed har fastsat en længere tilgængelighedsfrist efter § 12,

pkt. 2)-4), ella
 3) ein savnseind er avhend landsskjalasavninum, áðrenn hon er 30 ára gomul, og hon fevnir um tilfar av tí slagnum, sum er nevnt í § 12.

Stk. 3. Loyvi eftir stk. 1 krevur herumframt samtykki frá Skrásetingareftirlitnum, um savnseindin fevnir um tilfar av tí slagnum, sum er nevnt í § 13, stk. 1, pkt. 2).

Stk. 4. Landsstýrið ásetir gjöllari reglur um atgeingi og um treytir fyrí nýtslu av teimum upplýsingum, sum atgeingi verður givið til.

§ 16. Tann, ið fær atgeingi at savnseindum, sum ikki eru beinleiðis atgeingiligar, hevur ikki loyvi uttan heimild at almannakunngera, lata víðari ella nýta upplýsingar, sum eru givnar í trúnaði, og sum viðkomandi í hesum sambandi hevur fingið kunnleika til. Ein upplýsing er givin í trúnaði, tá hon í lög ella aðrari galldandi ásetan er ásett at vera tað, ella tá tað annars er neyðugt, at hon verður hildin loynilig av týðandi fyriliti fyrí almenn-

- 2) en arkivenhed indeholder materiale af den karakter, der er nævnt i § 13, stk. 1, nr. 2)-4), eller
- 3) en arkivenhed er afleveret til landsarkivet, inden den er 30 år gammel, og den indeholder materiale af den karakter, der er nævnt i § 12.

Stk. 3. Tilladelse efter stk. 1 kræver endvidere samtykke fra Registertilsynet, hvis arkivenheden indeholder materiale af den karakter, der er nævnt i § 13, stk. 1, nr. 2).

Stk. 4. Landsstyret fastsætter nærmere regler om tilgængelighed og om vilkår for brugen af de oplysninger, der gives adgang til.

§ 16. Den, der får adgang til arkivenheder, som ikke er umiddelbart tilgængelige, må ikke uberettiget offentligøre, videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private

um ella privatum áhugamálum.

interesser.

Bólkur V.

Privat savnindi.

§ 17. Landsskjalasavnið savnar, tekur ímóti og tryggjar privat savnindi, sum verða hildin at hava stóran granskingsarligan ella mentunarligan týdning.

Stk. 2. Slík privat savnindi, sum ikki eru avhend landskjala-savninum, eigur savnið at skráseta. Skrásetingin hevur við sær, at eigarin fær skyldu at boða landsskjalasavninum frá, um eigaraviðurskiftini verða broytt, ella savnindini verða flutt.

Stk. 3. Verða skrásett savnindi flutt av landinum, hevur eigarin skyldu at geva landskjala-savninum hövi at taka avrit av savnindunum, áðrenn tey verða útflutt.

Bólkur VI.

Revsing og gildiskoma.

§ 18. Tann, sum brýtur § 16, kemur undir bót, hefti ella fongsul upp til 6 mánaðir.

§ 19. Tann, sum brýtur áset-

Kapitel V.

Private arkivalier.

§ 17. Landsarkivet indsamler, tager imod og sikrer private arkivalier, der må antages at have stor forskningsmæssig eller kulturel betydning.

Stk. 2. Sådanne private arkivalier, som ikke er aflevere-de til landsarkivet, bør arkivet registrere. Registreringen medfører, at ejeren forpligtes til at give meddelelse til landsarkivet, hvis ejerforholdet eller opbevaringsstedet ændres.

Stk. 3. Ved udførelsel af registrerede arkivalier er ejeren forpligtet til at give landsarkivet adgang til at kopiere arkivalierne inden udførelsen.

Kapitel VI.

Straf og ikrafttræden.

§ 18. Den, der overtræder § 16, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 19. Den, der overtræder

anirnar í § 10, stk. 2 og § 17, stk. 2 og 3, kemur undir bót.

S 20. Henda lögtingslög fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Stk. 2. Lógin er eisini galdandi fyri savnindi, ið eru vorðin til hjá stovni ella eru komin stovni í hendi, áörenn lógin fær gildi.

Stk. 3. Landsstýrið ásetur gjøllari reglur um atgeingi at savnindum, ið eru avhend landsskjalasavnum, áörenn lógin fær gildi.

Stk. 4. Samstundis sum lógin fær gildi, fara úr gildi §§ 10-15 í lögtingslög nr. 31 frá 2. mai 1952 um landsbókasavn v.m.

bestemmelserne i § 10, stk. 2 og § 17, stk. 2 og 3, straffes med bøde.

S 20. Denne lagtingslov træder i kraft dagen efter, at den er bekendtgjort.

Stk. 2. Loven gælder også for arkivalier, der er blevet til hos en institution eller er kommet i en institutions besiddelse før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Landsstyret fastsætter nærmere regler om tilgængelighed til arkivalier, der er afleveret til landsarkivet før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Samtidig med lovens ikrafttræden ophæves §§ 10-15 i lagtingslov nr. 31 af 2. maj 1952 om landsbibliotek m.v.

Viðmerkingar til einstakar fyrisetingar.

Til bólk I.

§ 1, stk. 1.

Dentur verður lagdur á, at skjalasövn eru partur av samlaða mentunrararvi landsins við upplýsingum til samtíð og framtíð um fólk og samfelag.

Um heitið "almennur stovnur" verður víst til § 5. Tey privatu skjalasövnini kunnu eins og tey almennu vera partur av mentunrararvi landsins; fyrir tey verða tó serligar reglur ásettar í bólki V.

§ 1, stk. 2.

Tá ið sagt verður, at landsstýrið fær heimild at gera avtalu við viðkomandi ríkismyndugleika, so røkkur heimildin ikki bert til ta avtalu, sum nú liggur fyrir at gera, men eisini til möguligar seinni avtalur um tey skjøl Føroyum viðvíkjandi, sum nú eru á almennum skjalasövnum í Danmark. Fakliga støði landsskjalasavnsins er í vissan mun treytað av, at hesi skjøl eisini verða varðveitt á landsskjalasavninum.

§ 3, stk. 2.

Við støði í sövnum sínum og servitan sínari um fyrisitingarviðurskifti o.a., skal landsskjalasavnið sjálvt ella saman við øðrum granska sögu-, siðsøgu- og samfelagsviðurskifti Føroya.

Til bólk II.

Hesin bólkurin svarar til gallandi reglur, eisini tað at landsskjalasavnið undir landsstýrinum er hægsti skjalasavnsmyndugleiki.

Til bólk III.

§ 6.

Skjöl eru fyrst og fremst upplýsingar, og er tað tí uttan týdning, um hesar eru festar á pappír, film, elektronisk datamiðil ella á annan hátt.

§ 7, stk. 1 og 2.

Fyri setingarnar í hesi grein eru grundaðar á, at stovnarnir sjálvir undir eftirliti av landsskjalasavninum hava ábyrgdina fyrir skjalasavni teirra, hvussu tað verður til og varðveitt, til tað eina ferð verður latið landsskjalasavninum. Virki landsskjalasavnsins er at meta sum ein stuðul hjá stovnunum til í eignum áhuga at hava skilagóða skjalasavnstænastu, samstundis sum savnið varðveitir upplýsingar til nýtslu í granskning og hjá almenna áhuganum í skjölum, sum verða at handa landsskjalasavninum, tá stovnurin ikki longur hevur tørv á teimum í dagliga virkseminum.

§ 7, stk. 5.

Tað verður ikki hildið ráðiligt at lata stovnarnar hvør í sínum lagi gera av, hvørji avhendingarskyldug skjöl kunnu beinast burtur, men heldur lata hendan spurning til landsstýrið at áseta reglur um. Ásannast má, at skjalatilfar stovnanna er stórt, at tað setur stór krøv til goysmlupláss, og at tilfar er, sum ikki hevur tann týdning, at tað eигur at verða varðveitt, ella sum av øðrum orsókum ikki eигur at verða varðveitt.

§ 10.

Almenn skjöl verða undir öllum umstøðum verandi almenn ogn, sjálvt um tey skuldu verið komin á fremmandar hendur.

Til bólk IV

Atgeingi at almennum skjalasøvnum er ikki áður skipað við lóggávu. Sum nevnt aðrastaðni í teimum almennu viðmerkingunum, hevur Føroya Landsskjalasavn higartil nýtt donsku atgeingireglurnar, ið gallandi eru fyri danska Ríkisskjalasavnini og donsku landsskjalasøvnini. Hesar atgeingireglur verða nú broyttar, og mælir nevndin til, at vit til tess at halda ásetingarnar í donskføroysku arkivavtaluni nýta á leið somu atgeingireglur sum nýttar eru í uppskoti til danska arkivlög. Nýggja danske arkivlóggávan miðar ímóti storrri opinheit mótvægis almenninginum. Bakgrundin fyri hesum eru tær sterku atfinnigar, sum verið hava í fjølmiðlunum og í granskaraheiminum móti teimum strongu donsku atgeingireglum, ið higartil hava verið gallandi. Til tess at lýsa hetta nærri, skal her verða greitt frá atgeingireglunum, ið gallandi eru í løtuni.

Í kunngerð frá danske mentamálaráðnum nr. 42 frá 20/2.1976 verður í § 9 ásett, at ríkisskjalavørðurin innan gallandi lóggávu tekur avgerð um, hvussu avhandað skjøl kunnu verða nýtt av almenninginum. Avhandandi stovnar kunnu í samráð við tað skjalasavn, ið tekur í móti skjølunum, taka fyrivarni viðv. loyvi til atgeingi at skjølum, ið eru avhandað frá stovninum. Í frammanfyri nevndu rundskrivum viðv. atgeingi í Ríkisskjalasavninum og landsskjalasøvnunum, er høvuðsgrundsjónarmiðið ein sokallað gliðandi fimti ára freist, og

frá hesari freist kunnu so undantaksloyvi verða givin. Hesi undantaksloyvi galda upplýsingar, sum 1) hava týdning fyrir trygd ríkisins, 2) hava við kongshúsið at gera, 3) kunnu vera niðursetandi fyrir persón, sum tey snúgva seg um ella nærmastu skildfólk hansara ella 4) viðkoma viðurskiftum, ið hoyra privatlívnum til, og sum tað við allari rímuligheit má haldast, ikki eigur at verða alment atgeingiligt.

Atgeingifreiston at slíkum málum er 80 ella 100 ár, möguliga 100 ár eftir, at viðkomandi er føddur. Har atgeingifreiston verður roknað frá föðriári hjá viðkomandi, er tað eisini ein treyt fyrir atgeingi, at skjølnini eru 50 ella 80 ára gomul. I rundskrivi ríkisskjalavørðsins frá 30. september 1968 verða nevnd nokur slög av málum, har 80 ella 100 ára atgeingifreiston er galdandi. Yvirlitið yvir tilík mál er tó bert vegleiðandi, og tulkingin av rundskmrivinum kann geva hövi til iva. Í slíkum ivamálum er rundskrivið vorðið avgjört av ríkisskjalavørðinum.

Í Føroyum hava tilík mál higartil verið avgjørd á tann hátt, at viðkomandi stovnur, ið latið hevur skjølini inn á landsskjalasavnið, tekur avgerð í atgeingimálínunum eftir tilmæli frá landsskjalavørðinum.

Sum kunnugt hevur landsstýrið lagt fyrir lögtingið uppskot um lög til alment innlit. Uppskot til lög um Føroya Landsskjalasavn broytir einki við tey viðurskifti, ið eru ásett í lög um alment innlit. Støðan verður her, at mál, skjøl o.a. sum eftir nevndu

lóggávu eru undir reglum um alment innlit, kunnu eisini verða nýtt sambært hesa lóggávu og hesar reglur, hóast skjølini eru avhend til Føroya Landsskjalasavn.

Um viðurskifti millum reglurnar um alment innlit og lógina um almenna fyrising og so atgeingi at skjølum skal verða upplýst fylgjandi, alt eftir um henda lóggáva verður samtykt:

Alment innlit eftir teirri lóggávu, ið løgd er fyri tingið, hevur sum fortreyt, at tann, ið sökir um innlit í skjøl, boðar frá hvørji skjøl ella hvørji mál, ið innlitið snýr seg um. Av viðmerkingum til lögina um alment innlit sæst, at umsøkjari ikki kann krevja atgeingi at journaltilfari hjá almennum myndugleika við tí endamáli at finna fram til mál, ið viðkomandi kann hugsast at hava áhuga í. Lógaruppskotið um alment innlit gevur heldur ikki loyvi til atgeingi at øllum málum av einum ella øðrum slagi, ið eru vorðin journaliserað í einum ávísum tíðarskeiði. Her er ein ávisur munur á almennum innliti og at nýta skjøl í skjalasavni. Hetta stendst av, at ein sögulig rannsókn ofta vil ganga út frá eini konstatering av, um tað yvirhøvur finnast skjøl, ið innihalda upplýsingar um tað granskingsarevni, ið viðkomandi granskari er í holt við at granska. Hetta merkir við øðrum orðum, at hetta at nýta skjøl í skjalasavni, sum oftast er ein nógv meira víttfevnandi nýtsla av málum og skjølum, enn tá talan er um alment innlit, sambært lögini um alment innlit.

§ 11.

Her verður tann høvuðsregla fyrisett, at atgeingi er til almennu skjalasøvnini, tá ið tey eru 30 ára gomlu, ein munandi liberalisering í mun til galdandi 50-ára almennu reglu. Vert er at geva gætur, at öll hava atgeingi til øvnini, serstök krøv verða ikki sett, eitt nú um granskingarførleika.

§ 12.

Etlanin við hesi undantaksreglu er, at stovnarnir longu við avhendingini, um tað letur seg gera, siga frá tí longdu atgeingifreistini, har tað er neyðugt til verju av týðandi áhugamálum hjá teimum í greinini vardu.

§ 13, stk. 1.

Atgeingi freistin er hin sama, sum nú er galdandi, t.v.s. 80 ár. Tó er tað so, at skjøl við serliga viðkvomum upplýsingum eftir galdandi reglum ikki eru atgeingilig fyrr enn eftir 100 árum. Talan er tí um at lækka atgeingifreistina á fleiri málsøkjum.

§ 13, stk. 2.

Serliga er at viðmerkja, at um styttri atgeingifreist verður sett fyrir edv-skráir eftir lögini um evnisskráir hjá almennum myndugleikum, er treytin, at skrásetingareftirlitið, sum eftir lögini um evnisskráir hjá almennu myndugleikunum hevur álagdar

skyldur, góðkennir frávik frá 80-ára argeingifreistini.

§ 15, stk. 1.

Í metingini av umsókn um frávik verður at taka stöðu til, hvørjir upplýsingar atgeingi verður sökt um og endamálið við at brúka upplýsingarnar. Vist verður eisini til § 16.

§ 15, stk. 4.

Her verður at áseta gjøllari reglur um nýtslu av teimum upp-lýsingum, ið eru í teimum skjølum, sum eru undir frávakinum, m.a. um, at persónar eru ónevndir.

Til bólk V.

§ 17, stk. 1.

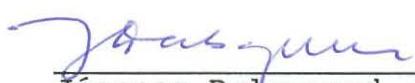
Eins og tey almennu skjølini kunnu privat hava stóran týdning sum partur av samlaða mentunarárvinum. Tann skylda verður tí lögð á landsskjalasavnið at savna, taka í móti og tryggja slík skjøl, tó avmarkað til tey, ið verða mett at hava mentunarligan týdning ella týdning fyri granskning.

§ 17, stk. 2.

Tá ið sagt verður, at landsskjalasavnið "eigur" og ikki "skal" skráseta tey í stk. 1 nevndu skjøl, er orsókin, at slík skjøl kunnu vera persónlig og tí viðkvom, so varliga eigur at farast

fram, um tey skulu varðveitast. Er skráseting farin fram, liggur tó tann skylda á eigaranum, at hann skal siga frá, um skjølini skifta eigara, ella um tey verða flutt.

Tórshavn á grækarismessu 1992

Jóannes Dalsgaard

Johan Djurhuus

Inger Christiansen

Marts 1990

Aftale
mellem Statsministeriet og Færøernes Landsstyre
om
statens arkivalier på Færøerne.

Statsministeriet og Færøernes Landsstyre indgår aftale om, at arkivalier, der er skabt af statens institutioner på Færøerne opbevares på Føroya Landsskjalasavn (Færøernes Landsarkiv). I tilslutning hertil aftales følgende:

1.

Denne aftale gælder for alle statens myndigheder, institutioner og virksomheder på Færøerne, jfr. dog pkt. 9, stk. 1. I det følgende anvendes under ét udtrykket institutioner.

2.

Ved Landsarkivet forstås i aftalen Føroya Landsskjalasavn og ved Landsarkivaren den af landsstyret udpegede leder af Landsarkivet.

3.

Ved arkivalier forstås såvel skriftligt materiale som enhver anden art af materiale, der formidler information og er ble-

2201-1-3 ¹¹

vet til eller tilvejebragt i forbindelse med institutionens og dens medarbejdernes tjenstlige virke. For kort, tegninger og planer, fotografier, film og mikrofilm, grammofonplader, lydbånd, hulkort, magnetbånd og andre medier til behandling og opbevaring af data gælder de samme regler som for de øvrige arkivalier, for så vidt de er en del af institutionens arkiv, jfr. dog pkt. 9, stk. 2.

4.

Hvis der i en institution opbevares arkiver eller dele af arkiver, som hidrører fra en anden institution, skal de behandles som selvstændige arkiver. Dette gælder for så vidt angår sager, der er afsluttet af den anden institution, uanset om institutionen helt eller delvis har overtaget den anden institutions arbejdsområde. Varig tilaktering af afsluttede sager, hidrørende fra andre institutioner, må kun finde sted efter aftale med Landsarkivet.

Stk. 2. Ved aflevering til Landsarkivet skal arkivalier, der hidrører fra andre institutioner, opføres på særskilte fortegnelser, jfr. pkt. 5.

5.

Landsarkivaren er institutionernes konsulent i arkivanliggender, herunder i spørgsmål om sagsdannelse, arkivdannelse, udarbejdelse af fortegnelser over arkivernes indhold og almindelige opbevaringsforhold. Han fører tilsyn med institutionernes arkiver og giver regler for arkivaliernes ordning. Planer for nye arkivlokaler skal forelægges landsarkivaren til udtalelse.

6.

Institutionerne afleverer deres arkivalier til Landsarkivet, når arkivalierne er 30 år gamle, med mindre der af det ministerium, hvorunder en institution hører, fastsættes andre frister. Afleveringspligten omfatter ikke arkivalier, som er en del af en institutions videnskabelige samlinger. Landsarkivaren kan desuden fritage institutionerne for aflevering af arkivalier, som til stedighed anvendes i det løbende arbejde.

Stk. 2. En institution må kun aflevere sine arkivalier, jfr. pkt. 3, til Landsarkivet, ikke til andre institutioner.

Stk. 3. Landsarkivaren fastsætter regler for, hvordan afleveringen til Landsarkivet skal ske. Institutionerne afholder udgifter i forbindelse med afleveringen af arkivalierne.

Stk. 4. Arkivalier fra ophævede institutioner skal straks afleveres til Landsarkivet, med mindre de skal bruges af andre institutioner, der overtager deres sagsområde, jfr. pkt. 4, stk. 1.

7.

Afleveringspligtige arkivalier må kun kasseres efter tilladelse udstedt af Rigsarkivaren efter samråd med Landsarkivaren.

8.

Landsarkivaren træffer inden for den gældende danske lovgivnings rammer bestemmelse om offentlighedens adgang til at benytte de afleverede arkivalier. Vedkommende myndighed kan dog forbeholde sig i en bestemt årrække at give tilladelse til benyttelse af visse arkivalier, som den selv eller institutioner, der er den

underordnet, har afleveret til Landsarkivet. I tilfælde, hvor hjemmestyret har overtaget et sagsområde som særanliggende eller administrationen af et sagsområde fra en statsinstitution, meddeles tilladelsen til at benytte de arkivalier, der er taget forbehold for, af Rigsombudsmanden på Færøerne.

Stk. 2. Institutionerne kan til tjenstlig brug låne arkivalier, som de har afleveret til arkivvæsenet. Landsarkivaren giver almindelige regler for sådanne udlån. Efter aftale med de styrelser, hvorunder de arkivskabende institutioner hører, kan han bestemme, at visse kategorier af arkivalier undtages fra udlån.

Stk. 3. Rigsombudsmanden på Færøerne kan til tjenstligt brug låne statslige institutioners arkivalier. Denne adgang omfatter også arkivalier skabt af statens institutioner og hvor sagsområdet senere er overtaget som særanliggende eller overgået til hjemmestyrets administration.

Stk. 4. Efter samråd med Landsarkivaren kan institutionerne til forskningsbrug udlåne arkivalier til benyttelse på Landsarkivets læsesal, på biblioteker eller andre institutioner, som af Landsarkivaren er godkendt som berettiget til at modtage indlån fra Landsarkivet.

Stk. 5. Udlån fra institutionerne til private må ikke finde sted.

9.

Bestemmelserne i denne aftale omfatter ikke forsvarets institutioner på Færøerne.

Stk. 2. Domstolene og politimesterembederne er omfattet af bestemmelserne i denne bekendtgørelse, dog således, at reglerne i

Justitsministeriets cirkulærer af 13. december 1960 om journalisering og arkivering ved underretterne og af 19. december 1963 om arkivering ved politimesterembederne fortsat er gældende.

10.

Denne aftale har til forudsætning, at der fastsættes tilsvarende regler for institutionerne under Færøerne Landsstyre og deres forhold til Landsarkivet. Aftalen træder i kraft samtidig med at sådanne regler sættes i kraft.

For Statsministeriet

For Færøernes Landsstyre

København, den 30. marts 1990

Tórshavn den 12. oktober 1990

Poul Schlüter / Inger Skydsgaard / Signar Hansen / Jákup Thorsteinsson
Poul Schlüter
Inger Skydsgaard
Konsulent
Signar Hansen
landsstýrismaður
Jákup Thorsteinsson

Bemærkninger til aftalen mellem
Statsministeriet og Færøernes Landsstyre
om statens arkivalier på Færøerne.

Aftalens indhold er udarbejdet med udgangspunkt i bekendtgørelse nr. 91 af 20. februar 1976 om statsinstitutions arkiver og deres forhold til Rigsarkivet og landsarkiverne. I forhold til denne bekendtgørelse er der foretaget de ændringer, der følger af, at statsinstitutioner på Færøerne fremover skal aflevere deres arkivalier til en institution under hjemmestyret samt andre ændringer, der følger af særlige færøske forhold.

Til pkt. 1.

Aftalen indfører en pligt for statslige institutioner på Færøerne til at aflevere deres arkivalier til Føroya Landsskjálasavn, uanset om dette er i overensstemmelse med den pågældende institutions tidligere afleveringspraksis, jfr. pkt. 6.

Til pkt. 3.

Bestemmelsens ordlyd er i overensstemmelse med § 2 i bekendtgørelse nr. 91 af 20. februar 1976.

Til pkt. 4.

Bestemmelsen svarer til § 3 i bekendtgørelse nr. 91 af 20. februar 1976.

I de tilfælde, hvor hjemmestyret har overtaget et sagsområde som særanliggende eller administrationen af et fællesanliggende i medfør af hjemmestyrelovens § 9, har det hidtil været praksis, at hjemmestyret overtager alt sagsmateriale fra den pågældende statsinstitution, herunder såvel verserende som afsluttede sager, journalkort m.v. Dette skal også være tilfældet fremover, men der skal ved overtagelsen påbegyndes ny journalisering af de ikke-afsluttede sager, der overtages af hjemmestyret. Bestemmelsen kræver således en ændring af den praksis, der hidtil har været fulgt i sådanne tilfælde.

Til pkt. 5.

Såvel Landarkivarens konsulentvirksomhed som tilsynsvirksomheden (2. punktum) udøves i overensstemmelse med de for statslige institutioners arkiver til enhver tid gældende regler.

Opstår der situationer, hvor en institution ikke ønsker at efterkomme Landsarkivarens instruktioner, kan Landsarkivaren rette henvendelse til Rigsombudsmanden, der så efter kontakt med Rigsarkivaren optager drøftelser med vedkommende institution herom.

Til pkt. 6.

Den danske bekendtgørelse forudsætter, at andre frister end 30 års-fristen kan være fastsat ved love eller bekendtgørelser m.v. En fristforlængelse kan imidlertid vise sig ønskelig i særlige grupper af sager, f.eks. sådanne, hvor den danske myndighed på Færøerne ikke optræder som administrator af anliggender på Færøerne, men som regeringens rådgiver i dansk/færøske sager.

Aftalen indfører ikke alene en pligt for statsinstitutionerne til at aflevere arkivalier til Landsarkivet, men medfører også en egentlig pligt for Landsarkivet til at modtage arkivmateriale fra institutionerne. Det bemærkes, at det i visse tilfælde af praktiske og administrative grunde kan være nødvendigt at nedsende akter til myndigheder i Danmark. Det er imidlertid en forudsætning, at disse myndigheder senere leverer akterne til endelig opbevaring på Føroya Landsskjalsavn.

Til pkt. 8.

Formålet med bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum, er at sikre, at der ikke på Færøerne gives en videre adgang til indsigt i arkivalier fra danske myndigheder, end hvad der ville være tilfældet i Danmark. I det omfang den færøske retstilstand medfører snævrere rammer for offentlighedens adgang til at benytte afleverede arkivalier på Færøerne - hvilket således er tilfældet derved, at der ikke gælder nogen offentlighedslov på Færøerne - er Landsarkivaren imidlertid forpligtet

til ikke at give offentligheden videre adgang til arkivalierne, end hvad der følger af gældende færøsk lovgivning. Det bemærkes, at det i den kommende færøske arkivlov vil være nødvendigt at tage højde for denne særlige retstilstand, der hermed institueres for adgangen til de afleverede danske arkivalier.

I de i stk. 1, 3. pkt. omhandlede tilfælde, hvor Rigsombudsmanden skal give tilladelse til at benytte arkivalier, for hvilke der er taget forbehold, forudsættes det, at Rigsombudsmanden træffer sin afgørelse efter at have rådført sig med vedkommende relevante myndigheder i Danmark.

For så vidt angår bestemmelserne i pkt. 8, stk. 2 og 3 bemærkes, at anvendelsen af disse bestemmelser i givet fald kan begrænses af registerlovens regler om videregivelse af oplysninger til offentlige myndigheder.

Til pkt. 9.

Aftalen omfatter alle statsinstitutioner på Færøerne med undtagelse af forsvarets institutioner, der også i Danmark afleverer centralt.

SØVN Á LANDSSKJALASAVNINUM

Høvuðsstovnar:

Løgtingið	1298 - 1958
Landsstýrið	1948 - 1958
Landfútin	1706 - 1984
Sorinskrivarín	1615 - 1984
Færø Amt	1709 - 1948
Ríkisumboðið	1948 - 1986

Sýslurnar:

Norðoya sýsla	1816 - 1955
Eysturoyar sýsla	1816 - 1966
Streymoyar sýsla	1794 - 1959
Vágoyar sýsla	1776 - 1967
Sandoyar sýsla	1777 - 1949
Suðuroyar sýsla	1814 - 1955

Kirkjan:

Føroya próstur	1669 - 1963
Føroya varabiskupur	1963 - 1987
Norðoya prestagjald	1760 - 1923
Eysturoyar prestagjald	1687 - 1931
Norðstrey moyar prestagjald	1816 - 1960
Vágoyar prestagjald	1797 - 1950
Sandoyar prestagjald	1719 - 1930
Suðuroyar prestagjald	1745 - 1961

Almannastovan	1975 - 1985
Andveikraverndin í Føroyum	1962 - 1986
Landsskúlafyrjisitingin	1979 - 1980

Lønjavningargrunnurin	1956 - 1985
Hagdeildin	1973 - 1985
Líkningarráðið	1952 - 1981
Landsskattanevndin	1963 - 1986
Landslæknin	1820 - 1948
Sjúkrahússtjórin	1950 - 1969
Tjaldurs Apotek	1949 - 1985
Prísráð Føroya (Valutamiðstøðin)	1942 - 1975

Kommunur:

Tvøroyar kommuna	1876 - 1973
Kvívíkar kommuna	1895 - 1987
Sandoyar kommuna	1855 - 1963
Skálavíkar kommuna	1931 - 1960
Miðvágs kommuna	1878 - 1970
Tórshavnar kommuna	1855 - 1965
Gjáar kommuna	1948 - 1965

Færøernes Gjensidige Forsikringsforening	1892 - 1932
Vanlukkutryggingin	1939 - 1985

Ymisk privat sövn frá einstaklingum,
virkjum og felögum 1832 -

Nr. 30: 25. april.

KUNNGERÐ
um studning til prisjavnan
á neyðsynjarrörum.

Við heimild í loftingslög nr.
16 frá 28. marts 1952 verður
studningur veittur til prisjavn-
an á neyðsynjarrörum frá 1.
april 1952 fyrst fyrst soleidis:

A. Til framleiðslur í landlaum:**1. Mjólk:**

- Fyri apríl mánað 1952
fylgir studningurin skip-
anini fyri fliggjarárið 1951
/52. Fyri mai mánað 1952
verður studningurin 20
øyru pr. l. í tíðni frá 1.
juni til 30. september
verður veittur studningur
5 øyru pr. l. og frá 1. ok-
tober til 31. marts 20 øyru
pr. l. Studningurin, sum
eisini umfatar flutning,
verður goldin um mjólkas-
plur (meiari) og bort fyrst
innvigaða mjólk til teirra.
(Samanber annars studn-
ing til handlissfóður B.4.).
2. E.g. Studningur til hös-
naföður um landshandilin
samb. B.4.).
 3. Setepill: kr. 7,00 fyri
sekkin á 50 kg.

Nr. 31.

LOFTINGSLÖG
um landsbokasavn v. m.

Samsvarandi samtykt Föroya
loftings stadsfestir og kunger
legmáður høsa loftingslög:

LANDSBOKASAVN**§ 1.**

- Endomál landsbokasavnsins er:
- a) at savna allar föroyskar
bókmentir og so mikil sum
gjörligt av bókmentum um
Föroyar,
 - b) sum meginbókasavn við nyt-
tiligum, fögrum og örðrum
mennandi bókmentum at
fremja útbreiðslu av kunn-
skapum og upplýsing i land-
inum,
 - c) at fáa til vega eitt savn av
vitskapligum bókmentum.

§ 2.

Allar prentsmiðjur í land-
num hava skyldu at lata lands-
bokasavninum fyri einki uppli 8
eintök av öllum, sum prentad
verður, stórum og smáum, eis-
ini endurprentum og serprent-
um eftir landsstyrisins avgerð
til einahvørtja tið. Prentsmiðju-
nar skulu senda landbóka-

4. Kolaframleiðslur:
Tørvandi studningur til
keyp av props uppi kr.
35.000.— og til kolanám
uppi kr. 15.000.—.

**B. Til útjavnan av innflutin-
ningsprísum:**

1. Hveitimjøl: 10 øyru
pr. kg.
2. Ruggmjøl: 5 øyru pr. kg.
3. Sukur: 16 øyru pr. kg.
4. Handilsfóður: Neyta-
haldarar skulu kunna fáa
oljukókur og bygg-
skrá til ein pris, sum
íkki fer upp um neytafóð-
ureindaprísin 55 øyru.
Høsnahaldarar fáa eine
serliga blanding av has-
nafóðri til sama fóður-
eindaprís.

1. apríl 1952 eru kunngerdír-
nar nr. 35, 12. apríl 1951, og nr.
37, 18. mai 1952 úr gildi.

Hetta verður hervið gjort
kunnuagt.

Föroya landstýri, 25. apríl
1952.

K. Djurhuus,
løgmaður.

J. Djurhuus.

2. maí

LAGTINGSLOV
om landsbibliotek m. v.

I overettsstemmelse med vest-
tagelæ af Færøernes Lagting
stadfæster og kundgør lagman-
den følgende lagtingslov:

LANDSBIBLIOTEK**§ 1.**

- Landsbibliotekets formål er:
- a) at samle al færøsk litteratur
og så meget som muligt af
litteratur om Færøerne,
 - b) som centralbibliotek gennem
faglitteratur, skønlitteratur
og anden almendannende lit-
teratur at virke for udbredel-
se af kundskaber og oplys-
ning i landet,
 - c) at få tilvejebragt en samling
af videnskabelig litteratur.

§ 2.

Alle trykkerier i landet er
sorpligtet til at afgive til lands-
biblioteket op til 8 friksemplar-
er af alt, hvad der trykkes
stort og småt, ligeledes i optryk
og særtryk efter landsstyrets
bestemmelse til enhver tid.
Trykkerierne har pligt til at af-
levere friksemplarerne og tryk-

savninum Irfeintókini og prent-lutírnar so hvørt, og við árs-enda senda yvirlit yvir alt prentiarbeidi í árinum.

Undandráttur í avhendingarskyldi kann revsast við sektum, sum fára í landskassan.

§ 3.

Landsbókasavnið hefur fri-eintókini í hondum. Tað skal rökja bókaskifti við útlendsk bókasøvn og vitskapligar stovnar.

§ 4.

Landsbókasavnið liggur undir landsstýrnum. Hetta hefur eftirlit við ti, tess byggingum og eignum yvirhøvur.

§ 5.

Landsstýrið setur bókavørðin. Hansara lón verður fyrisett í lønarlög landsins. Landsstýrið setur annað s'arvfolk savnsins eftir tilskiling landsbókavørðins innanfyri liggjarettlan savnsins. Landsbókavørðin hefur lagligu leiðslu savnsins (smbr. § 9).

§ 6.

Landsstýrið ger ætlan yvir savnsins árligu inntakur og útreiðslur eftir tilmæli landsbókavørðins. Hon gongur inn sum delid í figgjarettlan landskassans, hefur sama rokskaparát, endurlit og góðkennung.

§ 7.

Landsbókavørðin sendir fyri hvørt rokskaparát landstýrið og Tórshavnar býrð frágreidig um virki bókasøvnsins.

ONNUR BÓKASØVN

§ 8.

Landsstýrið ger áv, hvørjir studningar skulu veitast bókasøvnum í Føroyum, og fyrisetni tær reglur, sum galda skulu fyri sövn, sum fáa studning. Landsbókavørðin hefur fyri landsstýrið eftirlit við bókasøvnum, sum fáa almennan studning, og veitir teim ráð og vegleidning.

§ 9.

Landsstýrið ger reglugerð um stýri og virki landsbókasøvnsins, tess samvinnu við onnuv bókasøvn og um onnuv tórvandi viðurskifti.

LANDSSKJALASAVN

§ 10.

Landsins almennu skjöl verða at varðveita í landsskjalasavnum.

§ 11.

Landsskjalasavnið liggur und-

sagerne eftirhánden, og ved drets slutning aflevere en oversigt over alt trykkeriarbejde i det forløbne år.

Vægring med hensyn til afleveringspligten kan straffes med böder, der tilfalder landskassen.

§ 3.

Landsbiblioteket forvalter fri-eksemplarerne. Det udfører bogbytning med udenlandske biblioteker og videnskabelige institutioner.

§ 4.

Landsbiblioteket sorterer under landsstyret. Dette fører til-syn med biblioteket, dets bygninger og ejendele løvligt.

§ 5.

Landsstyret ansætter landsbibliotekaren. Hans lón fastsættes ved landets lønningslov. Det øvrige personale antages af landsstyret efter landsbibliotekarens indstilling. Landsbibliotekaren har den daglige ledelse af biblioteket (jsr. § 9).

§ 6.

Landsstyret afferer overslag over bibliotekets árlige indtægter og udgifter efter indstilling af bibliotekaren. Det indgår i landskassens budget, her samme regnskabsår, revisjon og decision.

§ 7.

Over landsbibliotekets virksomhed aflægger landsbibliotekaren for hvært regnskabsår beretning til Landstyret og Tórshavn býrð.

ANDRE BIBLIOTÉKER

§ 8.

Landsstyret afgør, hvilke tilskud, der skal ydes biblioteker på Færøerne, og fastsætter de bestemmelser, som biblioteker, der oppebiverer tilskud, skal være undergivet. Landsbibliotekaren fører på landsstyrets vegne tilsyn med de biblioteker, der far offentlige tilskud, og yder dem ráð og vejledning.

§ 9.

I et regulativ fastsætter landsstyret de nærmere regler for landsbibliotekets ledelse og drift, dets samarbejde med andre biblioteker og andre nødvendige forhold.

LANDSARKIVET

§ 10.

Landets officielle dokumenter skal opbevares i landsarkivet.

ir landsstýrinum. Hetta hefur
estirlit við ti og tess ognum
yvirhövur.

§ 12. *

Landsstýrið setur landsskjala-
vördin. Hansara-lón verður fy-
rilett í fíggjárlög landsins.
Landsstýrið setur annað starvs-
folk savnsins eftir tilskiling
landsskjalaþvördins innanfyri
fíggjaraetlan savnsins. Lands-
skjalaþvördin hefur dagligu
leðstu savnsins (smbr. § 15).

§ 13.

Landsstýrið ger ætlan yvir
savnsins árligu innþókur og úl-
reiðslur eftir tilmæli landsskjala-
vördins. Hon gongur inn sum
deild i fíggjaraetlan landskass-
ans, hefur sama roknukaparár,
endurlit og góðkenning.

§ 14.

Landsskjalaþvördin sendir syri
hvort roknukaparár landsstýrin-
um og Tórshavnar býráði frá-
greiðing um virki skjalasavns-
ins.

§ 15.

Landsstýrið ger reglugerd uni-
stýri og virki landsskjalaþvörd-
ins og um onnur törvandi við-
ur skifti.

§ 16.

Henda lög kemur i gildi beln-
anvegin, og samstundis fara sta-
tutter for Færø Amts Bibliotek,
stæðfestur 16. oktober 1923, úr
gildi.

§ 11.

Landsarkivet sorterer under
landsstyret. Dette fører tilsyn
med arkivet og dets ejendele
þórvigt.

§ 12.

Landsstyret ansetter landsar-
kivaren. Hans lón fastsættes ved
landets finanskov. Det øvrige
personale antages af landssty-
ret efter landsarkivarens ind-
stilling. Landsarkivaren har den
daglige ledelse af arkivet (jfr.
§ 15).

§ 13.

Landsstyret affatter overslag
over arkivets árlige indtægter
og udgifter efter indstilling af
arkivaren. Det indgår i lands-
kassens budget, har samme
regnskabsår, revision og deci-
sion.

§ 14.

Over landsarkivets virksom-
hed aflægger landsarkivaren for
hvort regnskabsår beretning til
landsstyret og Tórshavn byråd.

§ 15.

I et regulativ fastsætter lands-
styret de nærmere regler for
landsarkivets ledelse og drift og
andre nødvendige forhold.

§ 16.

Denne lov træder i kraft straks,
og samtidig bortfalder statutter
for Færø Amts Bibliotek, stæd-
fæstet 16. oktober 1923.

Tórshavn, hin 2. mai 1952.

K. Djurhuus,
løgmaður.

R. Long.

Breyt til 16. m. 1967

Nr. 23.

LØGTINGSLÓG
um broting í løgtingslóg um
landsbókasavn v. m.

Samsvarandi samtykt Føroya
løgtings staðfestir og kunniger
løgmaður hesa løgtingslóg:

§ 1.
í § 12 i løgtingslóg nr. 31 frá
2. mai 1952 um landsbókasavn
v. m. fer 2. punktum út.

§ 2.
Henda lóg kemur í gildi bein-
an vegin.

9. apríl.

LAGTINGSLOV
om ændring i lagtingslov om
landsbibliotek m. v.

I overensstemmelse med ved-
tagelse af Færøernes lagting
stadfæster og kundgør lagman-
den følgende lagtingslov:

§ 1.
I § 12 i lagtingslov nr. 31 af
2. maj 1952 om landsbibliotek
m. v. udgår 2. punktum.

§ 2.
Denne lov træder i kraft
straks.

Tórshavn, 9. apríl 1964.

Hákun Djurhuus,
løgmaður.

N. Winther Poulsen.